

Advies WMO-adviesraden RNV

betreft het Uitvoeringsprogramma Jeugdhulp Noordwest Veluwe 2015
Oktober 2014

Inleiding

Allereerst willen de gezamenlijke WMO-adviesraden de waardering uitspreken aan de colleges van de Noordwest-Veluwe voor al het werk dat rondom de transitie jeugdzorg wordt gedaan. Er moet in korte tijd veel gebeuren en de hele transitie Jeugdzorg is ook met dit document nog niet af. Eigenlijk begint het nu pas!

De WMO-adviesraden zien het uitvoeringsprogramma Jeugdhulp dan ook als een startdocument; een startdocument waarin vooral de benodigde regels per 1 januari 2015 aandacht krijgen. In die zin is het een vrij technisch document, waar de inhoud, namelijk de kern van de transitie jeugdzorg, één gezin, één plan, één regisseur, wordt gemist. Het is van groot belang dit niet los te laten. Ook al is de druk hoog rondom de praktische zaken die geregeld moeten worden, de inhoud mag niet verloren gaan in de hectiek. *Het advies op hoofdlijnen is dan ook om vast te houden aan het hoofdprincipe en bij de doorgaande ontwikkeling steeds de focus op de inhoud en daarmee de transformatie te houden.*

Dit advies is wat betreft de WMO-adviesraden de kern. Ons vervolgadvisie op onderdelen is bedoeld om colleges te helpen verdere richting aan de invulling van het uitvoeringsprogramma te geven. We hebben dit onderverdeeld in een aantal thema's:

1. Informatieverstrekking en inspraak burgers
2. Gratis individuele cliëntondersteuning en toegang
3. Keuzevrijheid
4. Financiën
5. Evaluatie inkoop en bekostiging
6. Privacy
7. Kwantiteit en Kwaliteit
8. Klachtenregeling

1. Informatieverstrekking en inspraak burgers

1.1 Informatieverstrekking

in de informatiebijeenkomst voor de regionale WMO adviesraden op 8 oktober 2014 is nadrukkelijk gesteld dat de (huidige) basisteams en het CJG synoniem zijn van elkaar en dat vanaf 1 januari 2015 de regionale CJG's het werk doen dat nu nog onder de basisteams valt. Het is voor ons als WMO-adviesraden van groot belang dat de doelgroep waar het om gaat, ouders van kinderen en jeugdigen zelf, begrijpen hoe het CJG als basisteam gaat werken. Communicatie en informatieverstrekking aan de burgers, en in dit geval betreft dit de communicatie aan ouders en aan jeugdigen, is op korte termijn nodig en uitermate belangrijk. Zeker gezien de korte tijd die ons rest tot 01-01-2015.

De gezamenlijke WMO raden adviseren de Colleges een structurele regionale/lokale communicatielijn naar burgers (ouders en jeugdigen) op te zetten waarin eenduidige, consistente maar ook begrijpelijke terminologie wordt gebruikt. De kracht van de herhaling en laagdrempelige toegankelijke informatie helpt de jeugdigen en ouders te begrijpen wat er speelt en daar zelf ook op te anticiperen.

Dit advies betreft ook de twee overige transities. De WMO-adviesraden pleiten voor een integrale eenduidige aanpak op zeer korte termijn.

1.2   *Inspraak ouders en jeugdigen*

De WMO-adviesraden worden consequent betrokken bij de ontwikkeling van de verschillende beleidsterreinen. Echter daarmee bereiken de colleges niet de specifieke ouders en jeugdigen die te maken krijgen met de transitie per 1 januari 2015. In feite is de medezeggenschap van de ouders en jeugdigen nog niet in gang gezet en is de vraag of de ingezette beleidsontwikkeling door hen als passend wordt ervaren.

Het advies van de regionale adviesraden aan de verschillende colleges is na te denken over hoe zij de cliëntenparticipatie in relatie tot de drie transities gaan organiseren. De regionale adviesraden verwachten hierover op korte termijn (voor 01-01-2015) geïnformeerd te worden door de colleges.

2.   *Cliëntondersteuning, toegang en verwijzing*

2.1   *Cliëntondersteuning*

De cliëntondersteuning voor (o.a.) de jeugdhulp ligt bij MEE. Het is voor de doelgroep jeugdigen en hun ouders van groot belang dat deze cliëntondersteuning onafhankelijk is van de uitvoering, de CJG's. Ook staat het de burger vrij om gebruik te maken van een andere vorm van onafhankelijke cliëntondersteuning dan MEE. Er is voor 2015 besloten de werkwijze van MEE voorlopig in de huidige vorm voor te laten bestaan.

Het advies van de gezamenlijke WMO-adviesraden is om de onafhankelijkheid en keuzevrijheid blijvend te garanderen. Onze vraag aan de colleges is hoe zij dit gaan doen. Vooral als MEE na 2015 wel wordt ondergebracht onder de CJG's en dus nauw betrokken is bij de uitvoering?

2.2   *Toegang*

In het invoeringsprogramma blijft het voor de WMO-adviesraden onduidelijk hoe de toegang tot zorg nu binnen de CJG's geregeld wordt. Naast de CJG's is ook de huisarts dan wel de jeugdarts een verwijzer naar zorg. Hoe weten ouders en jeugdigen bij wie ze moeten zijn? En hoe wordt voor jeugdigen en hun ouders verwarring voorkomen?

Naast ons advies over eenduidige laagdrempelige en toegankelijke informatievoorziening is nodig dat de toegang tot zorg via de diverse kanalen wordt uitgewerkt tot een eenduidige werkwijze. Laagdrempelig, herkenbaar en toegankelijk. Zodat voor betrokkenen voor 01-01-2015 helder is waar men moet zijn en hoe men de passende zorg en begeleiding krijgt. Te denken valt aan een sociale 'wegen' kaart.

2.3.   *Verwijzing*

De CJG's krijgen de taak te zorgen voor verwijzing naar algemene en maatwerkvoorzieningen. Bureau Jeugdzorg, in nieuwe vorm, wordt ingezet als er specifieke expertise dan wel verwijzing naar gedwongen hulpverlening nodig is. Er is hier sprake van een model van opschaling. In het uitvoeringsprogramma wordt echter ook gesproken over een specialistisch schakelpunt. Het betreft hier de inzet van een team met specialisten. Ook al ligt in de transitie de nadruk op de kanteling en transformatie naar eigen regie en eigen kracht, dat neemt niet weg dat de werkwijze van de CJG's in relatie tot de specialistische expertise goed geregeld moet zijn.

De WMO-adviesraden adviseren de colleges helderheid te geven over het verschil in inzet van het schakelpunt en de mogelijkheid voor opschaling vanuit Bureau jeugdzorg. Daarnaast hechten wij er aan dat de inzet en het gebruik van de verschillende expertises wordt vastgelegd.

Dit is belangrijk om te voorkomen dat de CJG's, waar minder specifieke kennis aanwezig is, te lang doorgaan met een jeugdige dan wel ouders. Specialistische kennis dient men op tijd in te schakelen.

3. Keuzevrijheid

Keuzevrijheid voor de jeugdige en ouders is van groot belang. Als zij de geboden hulp als passend ervaren, vergroot dit de kans op een positief resultaat van zorg. In het licht van keuzevrijheid zijn er twee passages in het uitvoeringsprogramma waar de WMO-adviesraad vragen bij heeft. Dit betreft als eerste de opmerking op pagina 18 waar staat dat het CJG nagaat of aan de voorwaarden van de toekenning van een PGB wordt voldaan. PGB is een belangrijk middel om keuzevrijheid te garanderen. *De WMO-adviesraden vragen zich daarom af welke voorwaarden dat zijn en in welke mate zij de keuzevrijheid beperken. We adviseren de colleges hier helderheid over te geven en in het uitvoeringsprogramma een genuanceerde tekst te gebruiken en geen algemene formulering. De WMO-adviesraden vinden dat de huidige formulering het risico met zich meedraagt dat er te gemakkelijk zorg in natura wordt afgegeven en de keuzevrijheid in gevaar komt.*

De tweede passage betreft pagina 28 waar staat dat passende hulpverlening voorgaat op nabije hulpverlening. De WMO-adviesraden juichen deze formulering toe, omdat dit bijdraagt aan keuzevrijheid en de keus voor een juiste vorm van zorg.

De WMO-raden vragen zich wel af hoe de colleges dit gaan realiseren en vragen de colleges om toelichting.

4. Financiën

4.1 Bezuiniging op budgetten

De Colleges hebben te maken met krimpende budgetten en dit betekent dat organisaties een zekerheid hebben van 80% van het budget dat zij in 2013 hebben ontvangen. De sombere verwachting is dat het flexbudget (lokaal) en het innovatiebudget (regionaal) opgesoupeerd gaat worden door de nu noodzakelijke jeugdhulp. Dit is een zorgelijke situatie die veel creativiteit van organisaties vraagt. Uiteindelijk gaat het er om dat organisaties de transformatie naar eigen kracht en zelfregie daadwerkelijk vormgeven.

Om de transformatie vorm te geven zijn er echter wel prikkels nodig bij de aanbieders. Zonder prikkels, waaronder ook financiële, is het risico groot dat de transitie vertaald wordt als een bezuiniging en dat uiteindelijk alles bij het oude blijft en er niets verandert. *We adviseren de colleges met klem de zorgaanbieders te prikkelen een bijdrage te leveren aan de transformatie van de zorg en begeleiding, te innoveren en zich te richten op effectiviteit.*

Onze vraag aan de colleges is ook hoe het besluitvormingsproces bij innovatie is geregeld. Met andere woorden hoeveel ruimte is er voor toepassing van nieuwe vormen van zorg die ook nog kostenbesparend zijn en wie beslist daarover?

4.2 Ouderbijdrage

In de nieuwe jeugdwet is er sprake van een ouderbijdrage. Deze geldt ook voor de gedwongen hulpverlening. *De vraag van de WMO-adviesraden aan de colleges is hoe zij om denken te gaan met ouders die in het kader van gedwongen hulpverlening waar zij het niet mee eens zijn, om denken te gaan?*

Het tweede niet onbelangrijke punt is dat niet iedere ouder financieel in staat is de ouderbijdrage te betalen. In de dagelijkse praktijk gaan de verschillende gemeentes hier verschillend mee om. *De WMO-adviesraden vragen de colleges of zij armlastige ouders op een zelfde wijze tegemoet kunnen komen?*

5. Evaluatie inkoop en bekostiging

Het uitvoeringsprogramma gaat ervan uit dat de inkoop en bekostiging voor twee jaar is belegd bij de Regio Noord-Veluwe. Een evaluatie van dit proces staat voor 2017 gepland. De WMO-adviesraden vinden dit, gezien de nieuwe situatie waar zorgaanbieders en gemeentes per 1 januari 2015 in verkeren, een te lange periode. Immers een effect kan zijn dat kwaliteit niet geboden kan worden of jeugdigen niet geholpen worden. Dan is de periode van twee jaar te lang om daarop in te spelen.

De WMO-adviesraden adviseren om de evaluatie van het inkooptraject voorlopig (tot 2017) als een continu proces samen te laten vallen met de evaluaties met zorgaanbieders over de financiële effecten van de transitie en verlaging van het budget.

Op deze wijze lopen de leermomenten van het inkooptraject synchroon met die van organisaties en kan er eventueel een aanpassing worden gedaan als dat nodig is.

6. Privacy

Privacy is een terugkerend thema in alle transities. Hierin zijn nog (nieuwe) stappen te zetten. *Wij dringen er als WMO-adviesraden op aan de privacy goed en uniform voor de drie transities te regelen en deze te begrenzen. Dit omdat de waardering voor privacy anders is voor een politieagent, ambtenaar of hulpverlener. Als daar geen duidelijke uniforme afspraken over worden gemaakt is de situatie voor jeugdigen en hun ouders maar ook voor hulpverleners onveilig. Dat betekent concreet dat de regionale adviesraden de colleges dringens adviseren voor 01-01-2015 een uitgewerkt privacyreglement te ontwikkelen en deze voor te leggen voor advies.*

7. Kwantiteit en Kwaliteit

7.1 Gegevens en kwaliteitsstandaarden

In het uitvoeringsprogramma wordt over een Gelderse basisset gegevens jeugd geschreven. De meerwaarde hiervan wordt vooral gezocht in het verzamelen van gegevens, maar er wordt niet duidelijk gemaakt wat de colleges met deze gegevens gaat doen, op welke wijze deze informatie als sturingsinformatie wordt gebruikt en hoe zich dit verhoudt tot een betere kwaliteit van zorg. Ook wordt niet duidelijk of de basisset uitwisselbaar en uniform is in de regio.

Het valt de WMO-adviesraden op dat er m.b.t. kwaliteitsstandaarden niet gesproken wordt over een set van kwaliteitsstandaarden. De colleges lopen hiermee het risico dat zij organisaties en zichzelf ophangen aan diverse verschillende kwaliteitseisen die uiteindelijk verlamdend werken. Het advies van de WMO-adviesraden is tweeledig:

We pleiten ervoor dat de regio een nieuwe uniforme set aan basisgegevens, passend bij de transitie en onderling uitwisselbaar, wordt ontwikkeld, en helder te zijn over het gebruik van deze gegevens.

Daarnaast adviseren we hetzelfde te doen voor de kwaliteitseisen. Dus het dringende verzoek niet voort te borduren op het oerwoud van huidige kwaliteitseisen maar een set van uniforme standaarden te ontwikkelen aansluitend op en passend bij de transities en geldend voor de hele regio. Het is daarbij van belang dat de gestelde eisen aan kwaliteit te toetsen is door cliënten.

Met cliënten bedoelen de WMO-adviesraden niet alleen ouders maar ook de jeugdigen. In deze specifieke transitie betreft het zowel ouderen als jeugdigen die kwaliteit verschillend kunnen beleven. Het is belangrijk hier bij de formulering van de kwaliteitsstandaarden rekening te houden.

7.2 Ouders en jeugdigen

Op pagina 29 wordt gesproken over het inschakelen van het CJG door de scholen. De WMO-adviesraden vinden deze formulering te kort door de bocht. In de hele transitie is het van groot belang dat er wordt uitgegaan van eigen kracht en het principe dat er respectvol met ouders wordt omgegaan. *In het licht van dit uitgangspunt adviseren de WMO adviesraden dat de school altijd eerst de stap naar de ouders zelf maakt en dat zij nooit worden gepasseerd. Vervolgens adviseren wij dat het voor de ouders, als zij in gesprek met school niet verder komen, het mogelijk wordt het CJG in te schakelen; uiteraard na overleg met de desbetreffende school.*

In het uitvoeringsprogramma wordt uitgegaan van het principe dat jeugdigen net als hun ouders eigenaar zijn van hun proces. De WMO-adviesraden vragen zich af wat de colleges bedoelen met dit uitgangspunt, wat zij hier onder verstaan.

De WMO-adviesraden vinden dat dit niet zo gesteld kan worden omdat jeugdigen niet altijd en ook niet op elke leeftijd in staat zijn eigenaar te zijn van hun eigen proces. Het kan niet de bedoeling van de transitie zijn dat eigenaarschap voor eigen proces voor jeugdigen hetzelfde is als voor ouders.

De WMO-adviesraden adviseren dan ook deze formulering aan te passen en te nuanceren.

7.3 Verbeteren van kwaliteit door samenwerking

De WMO-adviesraden hebben begrepen dat de poliklinische jeugd GGZ en Jeugdgezondheidszorg geen onderdeel zijn van de CJG's nieuwe vorm vanaf 1 januari 2015. Het risico dat daarmee gelopen wordt, is dat de specifieke ervaring met ouders en jeugdigen dan wel specifieke expertise niet wordt ingeschakeld waar deze wel nodig is.

Dit lijkt niet logisch en het advies van de WMO-adviesraden is de samenwerking met beide onderdelen te intensiveren dan wel in elkaar over te doen laten gaan.

7.4 kwaliteit in relatie tot de PGB

de regionale adviesraden vragen zich af hoe kwaliteit van zorg van de zorgaanbieder, die middels PGB zorg biedt en niet gecontracteerd is, wordt gegarandeerd.

De vraag aan de Colleges is hoe zij deze kwaliteit van zorg toetsen en of zij daar voor zichzelf een rol zien?

8. Klachtenregeling

De klachtenregeling is een onderwerp dat niet alleen de jeugdzorg, maar ook de overige transitie aangaat. En ook hier constateren de WMO-adviesraden dat de klachtenregeling per 01-01-2015 niet op orde is. De zorgaanbieders hebben een klachtenregeling waar de ouders en jeugdigen hun klachten in kunnen delen.

Echter op het moment dat men daar ervaart dat de klacht niet serieus genomen wordt, is het de verantwoordelijkheid van de gemeenten dit voor de oudere en of jeugdige te regelen.

Het advies is op zeer korte termijn, dus voor 01-01-2015 na te denken over een onafhankelijke klachtenregeling en de mogelijkheid een onafhankelijke kinderombudsman aan te stellen. En daarover afspraken te maken die per 01-01-2015 ingaan.

Namens de regionale WMO-adviesraden,

Karin Bloemendal, voorzitter WMO-adviesraad Ermelo

Evert Biemond, voorzitter WMO-raad Nunspeet en coördinator van de regionale WMO-raden (regio Noord-Veluwe)